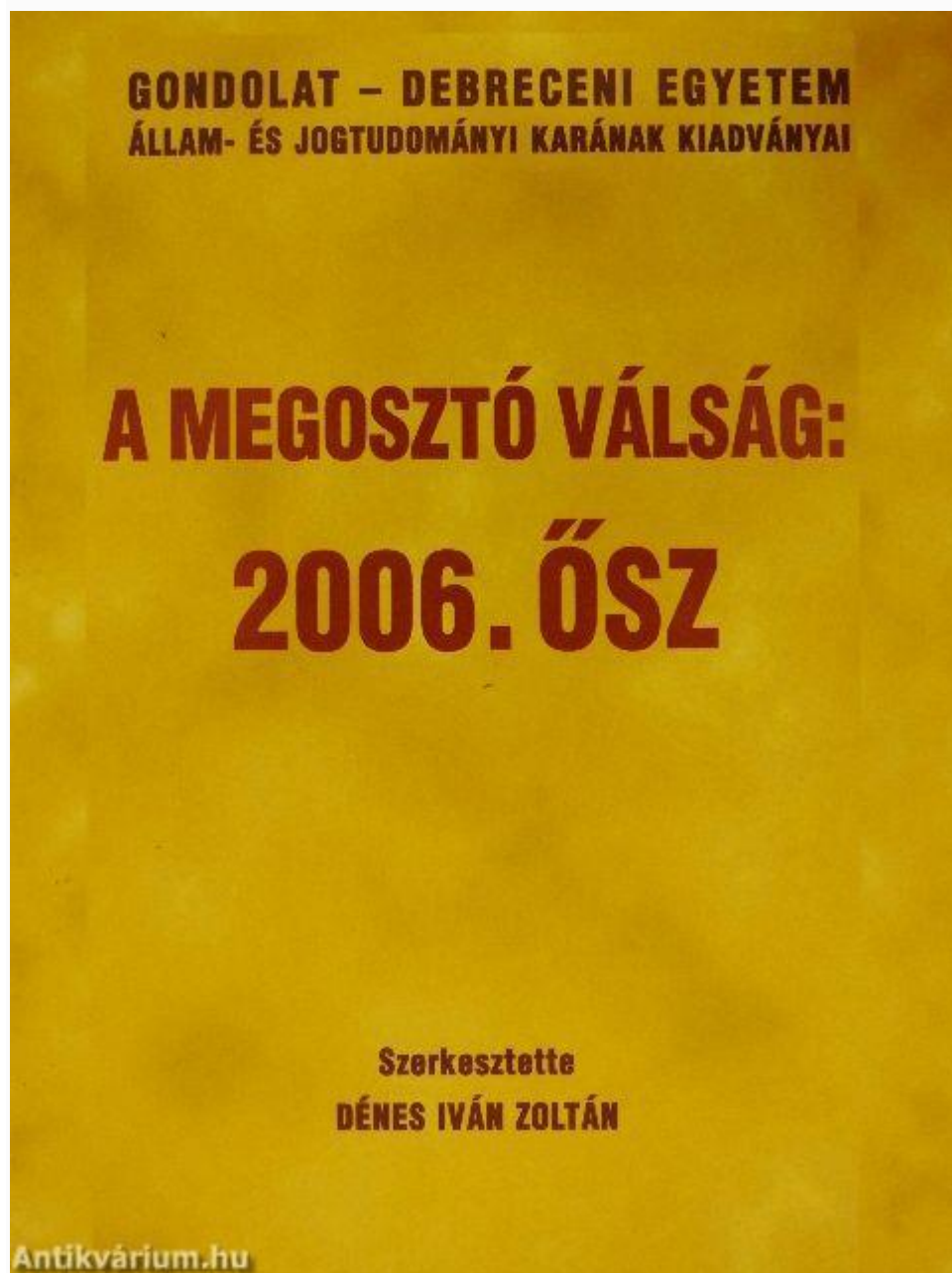

A megosztó válság: 2006. ősz

SZERZŐ

Kőmíves Péter Miklós

Kovács Ágnes

Rácz Sándor

Rácz Adél

Nagy Orsolya

SZERKESZTŐ

Dénes Iván Zoltán

Békési Bernadett

LEKTOR

Balog Iván

Percz László

Kiadó:	Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar-Gondolat kiadó
Kiadás helye:	Budapest
Kiadás éve:	2007
Kötés típusa:	Ragasztott papírkötés
Oldalszám:	243 oldal
Sorozatcím:	Gondolat - Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának kiadványai
Kötetszám:	6
Nyelv:	Magyar
Méret:	24 cm x 15 cm
ISBN:	978-963-693-077-6
Megjegyzés:	Fekete-fehér ábrákkal.

ELŐSZÓ

I.

2006. május 15-én jelent meg akkori hallgatóimmal közös – majd kétéves – vállalkozásunk eredménye, tanszékünk első hallgatói kötete, a *Politika az erkölcsi minimum mércéjén*.¹ Ebben annak néhány következményét közelítettük meg, hogy a magyar politikai élet szereplői nem jutottak megegyezésre abban, hogy – az alkotmányban és a törvényekben betű szerint szabályozottakon túl – a rájuk bízott hatalommal mit lehet és mit nem lehet tenniük. Közöttük már régóta, de 1998-tól igen látványosan elharapózott az önkorlátozás teljes hiánya, a haszonmaximalizáció gátlástalan érvényesítése. Az, hogy saját érdekeiket és pártjuk érdekeit mindenáron érvényesítik, és ebben nem ütköznek komoly akadályokba. Mindez íratlan, magától értetődő, hallgatólagosan elfogadott viselkedési és értékelési szabályok semmibe vételéhez vezet. Olyanoknak, amelyek betartását az alkotmány és a törvények betűje tételesen nem írta elő, ám civilizált demokratikus politikai közösségekben megkérdőjelezésük, kijátszásuk és semmibe vételük a politikai közvélemény értékítéletével kerül szembe, amely – hosszú távon – kikényszeríti a politikusok önkorlátozását. Azt, hogy ne lehessen kijátszani a törvények betűjét a törvények céljával szemben.

A liberális demokráciában ugyanis nemcsak az alkotmány és a törvények, hanem az íratlan viselkedési és értékelési szabályokra vonatkozó konszenzus, az erkölcsi minimum is korlátozza és behatárolja a közéleti szereplők lehetőségeit és viselkedését.

Nem tiltotta törvény Orbán Viktornak, hogy miniszterelnöki befolyását családja magángazdagodására használja fel, s a törvény betűje szerint senki sem tudja kétséget kizáróan bizonyítani, hogy azt meg is tette.²

Ám a gyanú árnyéka súlyosan rávetült mind a bányá-, mind a szőlőügyben, és a bírósági döntések nem cáfolták meg a dolog lényegét.

Nem tiltotta törvény azt sem, hogy Medgyessy Péter miniszterelnök-jelölt, majd megválasztott miniszterelnök lehessen. Annak ellenére, hogy a pártállam szigorúan titkos állományú elhárító tisztje volt, amelyről – Horn Gyula karhatalmista múltjával ellentétben – választói nem szereztek tudomást: aki rá szavazott, nem e múlt tudatában tette. Amikor ez 2002 kora nyarán kiderült, Kis János filozófus felszólította a kormányzó szocialista-szabaddemokrata koalíciót, hogy menessze Medgyessy Pétert, és jelöljön helyette más miniszterelnököt.³

¹ Dénes Iván Zoltán, szerk. 2006.

² Apáthy Anita, 2006.

³ Kis János, 2002.

GONDOLAT – DEBRECENI EGYETEM ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KARÁNAK KIADVÁNYAI

A 2006 őszén napvilágot látott őszi beszéd olyan vitákat gerjesztett, amelyek a magyar demokratikus berendezkedés alapintézményeit érintik. Sem a megosztottság, sem a válság nem ekkor kezdődött, de új szintre került. Az értelmiségi viták jelentős része a körül a már négy évvel korábban megfogalmazott kérdés körül forog, hogy van-e és kell-e morális alapja legyen a liberális demokráciának, vagy az pusztán procedurális jellegű, és a morális érvelés a diktatúrák világára jellemző. Ezeknek a vitáknak és a válság eseményeinek, kiváltó okainak elemzésére, feldolgozására vállalkoztak a kötet szerzői. Olyan aspektusból, amely nem hitvitázó irodalomként műveli a politikai elemzés műfaját, hanem az elfogulatlanságra törekvés jegyében közelíti meg az okokat, hogy megoldási javaslatokat tudjon adni. A kötet első része a köztársasági elnök és a nagygyűjtőpártok dilemmáit, a válság kapcsán tanúsított magatartását és deklarált álláspontját elemzi, a második rész a rendőri beavatkozás és az azt értékelő bizottsági vélemények kérdéseit veszi górcső alá. A harmadik részben a kötet szerkesztője rekonstruálja a különböző válságértelmezéseket, azok ön- és ellenségképeit, politikai nyelveit, és az azokban és mögöttük érzékelhető politikai históriákat.

Tartalom

Dénes Iván Zoltán: <i>Előszó</i>	7
I. POLITIKAI SZEREPLŐK DILEMMÁI	15
<i>I.1. A köztársasági elnök szerepe és megítélései</i>	17
Berecz Péter – Kovács Ágnes – Kőmíves Péter Miklós: Egy viharos ősz krónikája	19
Berecz Péter: Alkotmányértelmezés, szerepfelfogás és szerepvállalások	23
Kőmíves Péter Miklós: Elnöktükör	37
Kovács Ágnes: Alkotmánybírói jogkörértelmezés és politikai felelősség	58
Rácz Sándor: Törvényesség vagy morál?	72
<i>I.2. A nagy gyűjtőpártok kiütkeresése: haszonmaximalizáció vagy morális megtisztulás</i>	99
Szafkó István: Az őszi beszéd hatása a gyűjtőpártokra	101
Morvai Gábor: A Fidesz szerepének baloldali megítélései	115
II. A SZABADSÁG ÉS A REND HATÁRAI	129
<i>II.1. A rendőri beavatkozás jogszerűsége</i>	131
Balku Orsolya – Rácz Adél: A két bizottság	133
Rácz Adél: A rendőri fellépés megítélései	136
Balku Orsolya: Az erőszak alkalmazásáról alkotott bizottsági vélemények	146
Nagy Orsolya: A zavargások franciaországi visszhangja	155
<i>II.2. Alkotmányos keretek, szükséges reformok, tömegjelenségek</i>	163
Béki Linda: A gyülekezési jog határai	165
Zsenyuk Péter: Érvek a rendőrség korszerűsítése mellett	174
Pénzes Örs: Tömegjelenségek	186
III. POLITIKAI JÁTSZMÁK, POLITIKAI NYELVEK ÉS POLITIKAI HISZTÉRIÁK	205
Dénes Iván Zoltán: Válságértelmezések a mérlegen	207
A KÖTET SZERZŐI	229
RÖVIDÍTÉSEK ÉS IRODALOM	232
JOGSZABÁLYOK	240
NÉVMUTATÓ	241